

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR.410.001.03.2023

Pani
Halina Szymańska
Prezes Agencji
Restrukturyzacji i Modernizacji
Rolnictwa
ul. Poleczki 33
02-822 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. Wykonanie planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, realizacja zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ul. Poleczki 33, 02-822 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Halina Szymańska Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 20 października 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	1. Izabela Piotrowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/63/2022 z dnia 29 grudnia 2022 r. (akta kontroli str. 1-2) 2. Artur Witek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KRR/64/2022 z dnia 29 grudnia 2022 r. (akta kontroli str. 3-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2022 r. planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej: ARiMR lub Agencja), a także realizacji zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań.</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– planowanie i wykonanie przychodów ARiMR, w tym działania związane z egzekucją należności,– planowanie i wykonanie kosztów, a także wydatków, w tym majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,– wykorzystanie otrzymanych dotacji z budżetu państwa, w tym na realizację programów finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej (dalej: UE),– gospodarowanie wolnymi środkami,– sporządzenie sprawozdań budżetowych (rocznych oraz za IV kwartał 2022 r.) oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r.,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.
--------------	--

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy prawidłowości zmian planu finansowego,
- analizy wykonania planu przychodów,
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty, w tym szczegółowa kontrola windykacji zaległości, zastosowania ulg w spłacie należności oraz umorzeń,
- kontroli realizacji kosztów, w tym finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej,
- analizy poniesionych wydatków, w tym majątkowych,
- analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowej kontroli wybranej próby kosztów bieżących i wydatków majątkowych,
- kontroli płatności realizowanych w ramach zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu UE,
- kontroli wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy stosowanych procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analizy prawidłowości sporządzenia sprawozdań: z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2022 r. planu finansowego agencji wykonawczej (Rb-40) za IV kwartał 2022 r., z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb-35) za IV kwartał 2022 r., z wykonania wydatków w układzie zadaniowym za 2022 r. (Rb-BZ2), o stanie należności i wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2022 r. (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał 2022 r. (Rb-Z).

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV – *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności*.

Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. odstąpiono od badania systemu rachunkowości i ksiąg rachunkowych ARiMR, z uwagi na następujące przesłanki:

- w poprzedniej kontroli wykonania budżetu państwa oraz w innych kontrolach prowadzonych w ARiMR nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- w trakcie bieżącej kontroli nie ujawniono nieprawidłowości, które mogły mieć wpływ na prowadzenie ksiąg rachunkowych,
- opinie o sprawozdaniach finansowych ARiMR za lata 2019–2021 były pozytywne (bez zastrzeżeń).

(akta kontroli str. 3963-3967, 4001)

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego na 2022 r. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz ocenia pozytywnie realizację zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Zrealizowane w 2022 r. przychody w planie finansowym ARiMR umożliwiły realizację zadań związanych z funkcjonowaniem Agencji. Badanie próby należności przeterminowanych oraz wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego nie wykazało nieprawidłowości. W 2022 r. prawidłowo gospodarowano wolnymi środkami. W wyniku szczegółowej kontroli próby kosztów bieżących i wydatków majątkowych, a także zrealizowanych wydatków na zadania finansowane z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Sprawozdania budżetowe (roczne i za IV kwartał 2022 r.) oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Sprawozdania sporządzone zostały na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym³.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego agencji wykonawczej

Roczny plan finansowy ARiMR określony został w tabeli nr 7 załącznika nr 11 do ustawy budżetowej na rok 2022 z dnia 17 grudnia 2021 r.⁵

Plan finansowy ARiMR został zmieniony ośmiokrotnie. Korekty planu finansowego wynikały ze zmian legislacyjnych stanowiących podstawę funkcjonowania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wiązały się one z rozszerzeniem zakresu rzeczowego zadań ARiMR realizowanych w ramach pomocy krajowej, w związku ze zmianami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁶.

Pięciu zmian dokonano stosownie do art. 21 ust. 5 z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷, tj. po otrzymaniu zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz pozytywnej opinii sejmowej komisji właściwej do spraw finansów publicznych.

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 144), rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. poz. 2396), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731).

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 270, dalej: ustawa budżetowa na rok 2022.

⁶ Dz. U. poz. 187, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm. (dalej: ufp).

Zmiany dotyczyły między innymi uwzględnienia w planie finansowym Agencji środków z dotacji celowej i Funduszu Pomocy na nowe zadania, środków na finansowanie kosztów Agencji w ramach projektu grantowego „Rozwój zielonej infrastruktury poprzez wsparcie ogródków działkowych” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020, a także przesunięcia środków w kwocie 10 000 tys. zł w ramach wydatków majątkowych na utworzenie spółki IT i pokrycie jej kapitału zakładowego (art. 21a ust. 1 ustawy z 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁸).

Trzy zmiany planu finansowego zostały dokonane w trybie art. 15zh ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁹ (dalej: ustawa o COVID-19), na podstawie którego w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w planie finansowym agencji wykonawczej mogły być dokonywane zmiany przychodów i kosztów mimo niespełnienia wymogów określonych w art. 21 ust. 4-6 ufp oraz innych przepisach regulujących zmianę planu finansowego tej jednostki.

Pierwsza z tych trzech zmian dokonana 28 lutego 2022 r. polegała na uwzględnieniu w planie finansowym ARiMR nowego zadania polegającego na pomocy dla producentów hodujących lochy. Na realizację tego zadania ARiMR otrzymała środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 400 000 tys. zł, będących w dyspozycji ministra właściwego ds. rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych. Środki te wykazane zostały w planie finansowym po stronie przychodów i dochodów w pozycji „Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”. W związku z powyższym koszty i wydatki ujęte w planie finansowym ARiMR na 2022 r. w pozycji koszty realizacji zadań i wydatki na realizację zadań zwiększono o ww. kwotę. Nie zaistniała zatem przesłanka niespełnienia wymogów określonych w art. 52 ust. 2 pkt 2 ufp.

Dwie kolejne zmiany dokonane 15 czerwca i 9 listopada 2022 r. polegały na zwiększeniu środków na realizację ww. pomocy o kwotę 50 000 tys. zł, a następnie na zmniejszeniu środków na ten cel o kwotę 6 000 tys. zł.

Na każdą z tych zmian Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyraził zgodę.

Powyższe zmiany planu finansowego ARiMR na 2022 r. nie powodowały zwiększenia zobowiązań ani pogorszenia wyniku finansowego Agencji, stosownie do art. 21 ust. 6 ufp.

(akta kontroli str. 211-214, 218-257, 307-502)

1.1 Wykonanie planu przychodów

Opis stanu
faktycznego

W planie finansowym Agencji po zmianach na 2022 r. ujęto przychody w kwocie 6 774 591 tys. zł. Zrealizowane przychody wyniosły 6 433 408 tys. zł i były niższe o 5% od planu po zmianach i o 198,7%, tj. o 4 279 278 tys. zł wyższe od przychodów wykonanych w 2021 r. (2 154 130 tys. zł).

(akta kontroli str. 1362, 1707-1715)

Wyższe o 198,7% przychody ogółem w porównaniu do wykonania w 2021 r. wynikały z:

1. przyznania w 2022 r. wyższej o 21,7% kwoty dotacji podmiotowej (1 416 547 tys. zł) w stosunku do wykonania w 2021 r. (1 163 858,3 tys. zł) i w konsekwencji wyższego o 10,9% wykonania tej dotacji (1 291 259,9 tys. zł) w porównaniu do wykonania w 2021 r.; spowodowane było to głównie wzrostem kosztów administracyjnych służących zabezpieczeniu prawidłowej realizacji zwiększonych zadań w ramach statutowej pomocy krajowej (w tym również zadań realizowanych

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 2157, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.

- ze środków Funduszu Pomocy i Funduszu Przeciwdziałania COVID-19) ujętej w ramach planu finansowego ARiMR, ale również obsłudze zadań realizowanych w zakresie programów współfinansowanych ze środków z budżetu UE, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2009 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa¹⁰ nie były ujmowane w planie finansowym; przeznaczenie dotacji podmiotowej opisano szerzej w rozdziale 1.2. wystąpienia pokontrolnego;
2. przyznania w 2022 r. wyższej o 157,2% (tj. o 1 282 379,5 tys. zł) kwoty dotacji celowej na realizację zadań ustawowych (2 097 982 tys. zł) w stosunku do wykonania w 2021 r. (815 602,5 tys. zł) i w konsekwencji wyższego o 131,2% wykonania tej dotacji (1 885 769,9 tys. zł) w porównaniu do wykonania w 2021 r., co spowodowane było:
- uruchomieniem w 2022 r. nowych zadań w ramach pomocy krajowej, tj.:
 - pomocy finansowej w zakresie wsparcia finansowego rodziny, której zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w gospodarstwie rolnym szkód spowodowanych wystąpieniem w 2022 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny; na realizację tego zadania zaplanowano 600 000 tys. zł,
 - pomocy finansowej dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2021 r. gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny lub suszy; na realizację tego zadania zaplanowano 450 000 tys. zł,
 - pomocy finansowej dla właściciela albo współwłaściciela statku rybackiego na rozpoczęcie nowej działalności gospodarczej; na realizację tego zadania zaplanowano 40 000 tys. zł,
 - pomocy dla producenta rolnego, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z uzyskaniem obniżonego dochodu z tytułu uprawy chmielu w 2020 r. lub 2021 r.; na realizację tego zadania zaplanowano 11 000 tys. zł,
 - zwiększeniem środków z dotacji celowej w porównaniu do wykonania w 2021 r., na zadania pomocy krajowej:
 - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i częściową spłatę kapitału kredytów; na realizację tego zadania przeznaczono dotację celową w kwocie 212 641 tys. zł, tj. o 198 701,7 tys. zł większą, niż wykonanie przychodów z tytułu tej dotacji w 2021 r.;
 - pomoc finansowa dla producenta rolnego na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych – nieoprocentowana pożyczka dla producentów świń; na realizację tego zadania zaplanowano dotację celową w kwocie 155 000 tys. zł, tj. o 121 000 tys. zł wyższą, niż wykonanie przychodów z tytułu tej dotacji w 2021 r.,
 - pomoc finansową na wyrównanie kwoty obniżonego dochodu uzyskanego przez producenta świń ze sprzedaży świń utrzymywanych na obszarze objętym restrykcjami w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń od IV kwartału 2020 r.; na realizację tego zadania zaplanowano dotację celową w kwocie 265 000 tys. zł, tj. o 31 981,3 tys. zł wyższą, niż wykonanie przychodów z tytułu tej dotacji w 2021 r.,

¹⁰ Dz. U. Nr 30 poz. 193, ze zm. (uchylony z dniem 1 stycznia 2023 r.).

3. przyznania w 2022 r. wyższej o 69,1%, tj. o 33 433,7 tys. zł kwoty dotacji celowej na finansowanie projektów z udziałem środków UE (na wydatki bieżące w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020) – w wysokości 81 800 tys. zł, w stosunku do wykonania przychodów z tytułu tej dotacji w 2021 r.;
4. przyznania w 2022 r. wyższej o 1545,6% (tj. o 417 019,5 tys. zł) kwoty z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 444 000 tys. zł w stosunku do wykonania przychodów z tytułu tej dotacji w 2021 r. (26 980,5 tys. zł); środki z tego funduszu w 2022 r. przeznaczone zostały na realizację nowego zadania, tj. pomocy dla producentów hodujących lochy;
5. przyznania środków z Funduszu Pomocy w kwocie 2 620 000 tys. zł na pomoc finansową dla producenta rolnego na dofinansowanie zakupu w okresie od 1 września 2021 r. do 15 maja 2022 r. nawozów mineralnych innych niż wapno nawozowe i wapno nawozowe zawierające magnez od podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu lub sprzedaży nawozów; w 2021 r. przychody środków z Funduszu Pomocy nie wystąpiły i pomoc ta nie była realizowana w 2021 r.;
6. przyznania w 2022 r. środków z budżetu UE w kwocie 1132 tys. zł¹¹ (wykonanie przychodów z tego tytułu w 2022 r. w kwocie 951,1 tys. zł) na finansowanie kosztów Agencji (wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 1050 tys. zł oraz działalność informacyjno-promocyjna – 82 tys. zł) w ramach projektu grantowego „Rozwój zielonej infrastruktury poprzez wsparcie ogródków działkowych” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020; przychody w ramach tej pozycji w roku 2021 nie wystąpiły;
7. zaplanowania w 2022 r. wyższej o 13,9% kwoty, tj. o 13 807,6 tys. zł na pozostałe przychody (113 130 tys. zł) w stosunku do wykonania w 2021 r. (99 322,4 tys. zł) i w konsekwencji wyższego o 14,4% wykonania tych przychodów w stosunku do wykonania w 2021 r.; spowodowane to było głównie wzrostem przychodów w ramach pozycji równowartość odpisów amortyzacyjnych, co było pochodną zrealizowanych inwestycji i zakupów inwestycyjnych, finansowanych z dotacji celowej na inwestycje i zakupy inwestycyjne roku 2022, jak również wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne zrealizowanych w ramach środków określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego¹².

(akta kontroli str. 398-405, 1362-1368, 1412-1444, 1707-1715, 3200-3220, 3271-3293)

Przychody z tytułu dotacji otrzymanych z budżetu państwa wykonano w kwocie 3 258 822,7 tys. zł, tj. 90,6% planu po zmianach (3 596 329 tys. zł). Stanowiły one 50,7% zrealizowanych przychodów ogółem Agencji, umożliwiając wykonanie zadań wskazanych w zakresach rzeczowych umów na dotacje celowe, a także zadań związanych z funkcjonowaniem ARiMR finansowanych z dotacji podmiotowej. W 2022 r. poziom finansowania dotacjami był niższy o 43,4% niż w 2021 r.

Środki z Funduszu Pomocy wykonano w kwocie 2 617 092,3 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach (2 620 000 tys. zł). Stanowiły one 40,7% zrealizowanych przychodów ogółem Agencji.

¹¹ Środki pozyskane w ramach umowy o dofinansowanie nr POIS.02.05.00-00-0004/22-00 projektu grantowego „Rozwój zielonej infrastruktury poprzez wsparcie ogródków działkowych” w ramach działania 2.5, oś priorytetowa II Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 zawartej pomiędzy ARiMR a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

¹² Dz.U. poz. 2407.

Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID wykonano w kwocie 442 964,5 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach (444 000 tys. zł) i 1641,8% wykonania w 2021 r. Stanowiły one 6,9% zrealizowanych przychodów ogółem Agencji.

Pozostałe przychody zrealizowano w kwocie 113 577,4 tys. zł (100,4% planu po zmianach i 114,4% wykonania w 2021 r.), w tym równowartość odpisów amortyzacyjnych wyniosła 100 778,3 tys. zł (99,9% planu po zmianach).

(akta kontroli str. 1707-1715)

Zgodnie z danymi ujętymi w sprawozdaniu Rb-40 z wykonania planu finansowego ARiMR w 2022 r., należności netto (pomniejszone o odpisy aktualizujące) na koniec 2022 r. wyniosły 256 423,6 tys. zł i były o 86,5% wyższe od należności netto na koniec 2021 r. (137 464,1 tys. zł).

Na wzrost należności miało wpływ udzielenie długoterminowych 634 pożyczek¹³ dla producentów świń na łączną kwotę 155 000 tys. zł, jak i wzrost krótkoterminowych należności z tytułu bieżących kosztów funkcjonowania Agencji dotyczących dostaw towarów i usług.

Należności krótkoterminowe na koniec 2022 r. wyniosły 81 756 tys. zł i były o 32 746,4 tys. zł (tj. o 66,8%) wyższe od należności krótkoterminowych na koniec 2021 r. (49 009,7 tys. zł). Wykazana na koniec 2021 r. należność z tytułu realizacji umowy dotyczącej budowy Systemu Informatycznego Agencji w kwocie 24 160,6 tys. zł została wyksięgowana na podstawie zawartej umowy¹⁴.

Należności długoterminowe na koniec 2022 r. wyniosły 174 667,6 tys. zł i były wyższe o 86 213,1 tys. zł (tj. o 97,5%) od należności długoterminowych na koniec 2021 r. (88 454,5 tys. zł) Wzrost należności długoterminowych wynikał, jak podano powyżej, z udzielenia pomocy dla producentów świń na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań, w formie nieprocentowanych pożyczek.

Uwzględniając odpisy aktualizujące należności dokonane w 2022 r. w wysokości 246 559,1 tys. zł, kwota należności brutto stanowiła wartość 502 982,7 tys. zł. Należności przeterminowane (zaległości) Agencji według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniosły 254 264,5 tys. zł (tj. 50,6% należności brutto ARiMR na koniec 2021 r.) i były niższe o 27 522,8 tys. zł (tj. o 9,8%) od zaległości na koniec 2021 r. (281 787,3 tys. zł). Należności przeterminowane w 75,3% wykupu wierzytelności i kredytów Funduszu Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa.

W 2022 r. Agencja odzyskała należności w kwocie 5385 tys. zł, która była wyższa o 1040,1 tys. zł (o 23,9%) od kwoty odzyskanej w 2021 r. (4344,9 tys. zł).

Na koniec roku wystąpiły również należności windykowane przez banki współpracujące z ARiMR z tytułu zwrotu dopłat przekazanych przez ARiMR do oprocentowania kredytów, udzielonych w ramach umów zawartych z bankami, w łącznej wysokości zaległości 461 184,3 tys. zł. Zgodnie z postanowieniami tych umów, Agencja realizowała dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych ze środków własnych banku, z zastrzeżeniem warunku, że jeżeli zaistnieją przesłanki zwrotu dopłat, banki zobowiązane były do wyegzekwowania od kredytobiorcy – we własnym imieniu i na swoją rzecz lub na rzecz ARiMR – zwrotu części oprocentowania

¹³ Pożyczki udzielane były na podstawie § 13n rozporządzenia RM z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, ze zm.).

¹⁴ Umowa zawarta pomiędzy ARiMR i wykonawcą przed mediatorem 5 grudnia 2022 r., w wyniku której Agencja zapłaciła na rzecz wykonawcy kwotę 2800 tys. zł, zrzekając się wzajemnych wcześniejszych roszczeń.

wynikającego z umów o kredyt oraz przelania tych środków niezwłocznie na rachunek ARiMR. W ramach realizacji powyższych umów Agencja prowadziła 1286 spraw w nadzorze z bankami (umowy o kredyt z dopłatami ARiMR)¹⁵. Kwota ww. należności odzyskanych w 2022 r. wyniosła 6372,3 tys. zł. Agencja nie prowadziła bezpośrednich kontroli w bankach w zakresie prawidłowości windykacji od kredytobiorców zwrotu części oprocentowania wynikającego z umów o kredyt z uwagi na trwający stan epidemii i zagrożenia epidemicznego związanego z COVID-19. Agencja kierowała do banków wezwania do składania wyczerpujących wyjaśnień w sprawie prowadzonych egzekucji przez banki. W 2022 r. Agencja skierowała 34 wezwania do zapłaty odszkodowań¹⁶ na łączną kwotę 18 000 tys. zł z tego na 16 skierowanych wezwań na kwotę 9063,4 tys. zł banki odmówiły spełnienia roszczeń ARiMR, na 12 wezwań na kwotę 7305,5 tys. zł nie udzielono odpowiedzi, na cztery wezwania na kwotę 215 tys. zł spełniono roszczenia ARiMR, jedno wezwanie na kwotę 940,1 tys. zł pozostawało w trakcie procedowania (częściowe uznanie roszczeń ARiMR), na jedno wezwanie na kwotę 447,9 tys. zł ARiMR uznała, że sprawa jest bezprzedmiotowa, wobec uznania przez bank na podstawie dokumentacji, iż nie nastąpiło przedawnienie roszczeń.

Szczegółowym badaniem objęto należności z tytułu umów o udzielenie kredytu inwestycyjnego z dopłatami Agencji od 15 dłużników, w łącznej kwocie wynoszącej na koniec 2022 r. 38 573,3 tys. zł, co stanowiło 8,4% zaległości będących w nadzorze Agencji na koniec 2022 r. We wszystkich badanych przypadkach, Agencja na bieżąco nadzorowała egzekwowanie należności przez banki i była informowana o czynnościach prowadzonych przez banki w sprawach egzekwowania należności.

W badanych sprawach, w wyniku podjętych przez ARiMR działań we współpracy z bankami, w 2022 r. siedmiu spośród 15 dłużników uregulowało należności w łącznej kwocie 140,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 3411-3412, 3455-3474, 3655-3662, 3671-3681, 3701-3708)

W 2022 r. z powodu przedawnienia odpisano z ksiąg rachunkowych ARiMR należności dotyczące siedmiu spraw w kwocie 1109,1 tys. zł. Wyśięgowania należności przedawnionych dokonano w wyniku stosownych orzeczeń sądowych.

W 2022 r. w 102 sprawach umorzono lub udzielono ulg w spłacie należności w łącznej wysokości 21 168,8 tys. zł, z tego w 86 sprawach umorzono 18 828,5 tys. zł oraz w 16 sprawach odroczone lub rozłożone na raty 2340,3 tys. zł. Badanie dwóch spośród 86 umów w sprawie umorzenia należności w kwocie 4644,6 tys. zł (24,7% kwoty należności objętych umorzeniem) oraz jednej umowy spośród 16 w sprawie odroczenia lub rozłożenia na raty spłaty wierzytelności ARiMR w kwocie 999 tys. zł, (42,7% kwoty należności objętych ulgami w 2022 r.) nie wykazało nieprawidłowości. Postępowania w badanych sprawach zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami ufp, ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz procedurami wewnętrznymi.

(akta kontroli str. 3660, 3671-3680)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁵ Umowy o współpracy ARiMR z 14 bankami udzielającymi kredyty z dopłatami Agencji do oprocentowania kredytów.

¹⁶ Kwota roszczenia wezwania do zapłaty obejmująca udzielone przez ARiMR dopłaty do kredytów i naliczone odsetki.

Opis stanu faktycznego

1.2 Wykonanie planu kosztów

W 2022 r. poniesione przez Agencję koszty ogółem wyniosły 6 468 808,9 tys. zł i były niższe o 305 392,1 tys. zł (tj. o 4,5%) od kwoty ujętej w planie po zmianach w wysokości 6 774 201 tys. zł. W porównaniu do wykonania kosztów w 2021 r. (2 152 082 tys. zł), w 2022 r. wykonanie kosztów było wyższe o 4 316 726,9 tys. zł (tj. o 200,6%) z uwagi na wyższe o 4 127 231,1 tys. zł, tj. o 494% koszty realizacji zadań a także wyższe o 189 281,1 tys. zł, tj. o 14,4% koszty funkcjonowania Agencji.

(akta kontroli str. 1707-1715)

W strukturze zrealizowanych kosztów ogółem udział miały: koszty realizacji zadań ustawowych (76,7%), koszty funkcjonowania Agencji (23,2%) oraz pozostałe koszty (0,1%).

Koszty funkcjonowania ARiMR wyniosły 1 500 458 tys. zł i były niższe o 92 327 tys. zł (tj. o 5,8%) od kwoty ujętej w planie po zmianach wynoszącej 1 592 785 tys. zł i wyższe o 189 281,1 tys. zł (tj. o 14,4%) od poniesionych w 2021 r. (1 311 176,9 tys. zł). Wyższe koszty funkcjonowania w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. wynikały w szczególności ze wzrostu funduszu wynagrodzeń w ARiMR, co spowodowane było głównie podwyższeniem wynagrodzenia zasadniczego pracowników ARiMR w związku z podwyższeniem od 1 stycznia 2022 r. minimalnego wynagrodzenia za pracę do poziomu 3010 zł, a następnie od lipca 2022 r. do poziomu 3200 zł, częściową realizacją postulatów sporu zbiorowego wszczętego przez organizacje związkowe działające przy ARiMR, poprzez wprowadzenie powszechnej regulacji wzrostu wynagrodzeń zasadniczych pracowników ARiMR od 1 stycznia 2022 r. w kwocie od 600 zł brutto miesięcznie do 750 zł (w zależności od wysokości stażu pracy w ARiMR), a także sfinansowaniem wprowadzenia do regulaminu wynagradzania dodatku terenowego dla pracowników wykonujących kontrole w terenie. Na wzrost kosztów funkcjonowania w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. znaczący wpływ miało także rozszerzenie zakresu udzielanej przez ARiMR pomocy krajowej o nowe formy wsparcia, większe zainteresowanie oferowanymi dotychczas formami pomocy, jak i zmiany warunków jej udzielania. Wyższe koszty funkcjonowania w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. spowodowane były również wzrostem cen w 2022 r. m.in. materiałów biurowych, części i akcesoriów samochodowych, paliwa, energii elektrycznej i ciepłej, remontów (nieruchomości, samochodów, sprzętu, urządzeń i mebli biurowych), najmu i dzierżawy lokali oraz eksploatacji budynków, tłumaczeń, odprowadzania ścieków, usług bankowych i transportowych. Ponadto wyższa realizacja kosztów w 2022 r. spowodowana była większym zużyciem materiałów biurowych, artykułów spożywczych, paliwa i energii w porównaniu do 2021 r., kiedy w związku z obostrzeniami wynikającymi z przepisów dotyczących epidemii COVID-19 pracownicy ARiMR pracowali zdalnie, a wyjazdy służbowe były ograniczone.

Koszty realizacji zadań ustawowych w 2022 r. wyniosły 4 962 638,4 tys. zł, tj. 96% kwoty ujętej w planie po zmianach (5 167 673 tys. zł) i były wyższe o 4 127 231,1 tys. zł (tj. o 494%) od poniesionych w 2021 r. (835 407,3 tys. zł). Wyższe wykonanie tych kosztów w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. spowodowane było spowodowane było wyższym zapotrzebowaniem na środki w zakresie niektórych zadań oraz realizacją nowych, co zostało opisane w rozdziale 1.1. wystąpienia pokontrolnego.

Pozostałe koszty w 2022 r. wyniosły 5712,5 tys. zł, tj. 41,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (13 743 tys. zł) i były wyższe o 214,7 tys. zł (tj. o 3,9%) od poniesionych w 2021 r. (5497,8 tys. zł). W ramach tej pozycji ARiMR zrealizowała w 2022 r. koszty operacyjne, w tym m.in. kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych, prawnych i innych jednostek organizacyjnych, opłaty sądowe, koszty zastępstwa procesowego sprawowanego przez przedstawicieli Prokuratury Generalnej (opłata abonamentowa), koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego (łącznie plan 11 036 tys. zł, wykonanie 5196,9 tys. zł). Niepełne wykonanie planu wynikało z trudności w precyzyjnym oszacowaniu kwot, które Agencja musiała ponieść w toku postępowań sądowych czy w ramach realizacji niekorzystnych dla ARiMR orzeczeń sądowych. W ramach pozycji pozostałe koszty, ARiMR poniosła również m.in. koszty z tytułu innych opłat i składek, odsetek z tytułu postępowań sądowych, różnic kursowych i podatku VAT (łącznie plan 2707 tys. zł, wykonanie 515,6 tys. zł). Niższe wykonanie planu w ww. pozycjach wynikało z szacunkowego charakteru planowanych kosztów.

(akta kontroli str. 1648-1691, 1707-1715)

Wydatki ARiMR poniesione w 2022 r. finansowane były z dotacji budżetu państwa na 2022 r. otrzymanych od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z części budżetowej 33 – Rozwój wsi, ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, ze środków Funduszu Pomocy, ze środków otrzymanych z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020, a także z wydatków, które nie wygasły w 2021 r.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przekazał Agencji dotacje celowe w kwocie ogółem 2 131 958 tys. zł, które zrealizowano w kwocie 2 109 907,7 tys. zł, tj. 90,8% planu po zmianach (2 323 702 tys. zł), przeznaczając na:

- sfinansowanie zadań ustawowych w zakresie pomocy krajowej; z otrzymanej dotacji w kwocie 1 906 238 tys. zł Agencja wydatkowała 1 885 769,9 tys. zł, tj. odpowiednio 98,9% otrzymanej dotacji i 89,9% planowanych środków w wysokości 2 097 982 tys. zł, a niewykorzystane środki w kwocie 20 468,1 tys. zł zwróciła w terminie na rachunek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (dalej również: MRiRW);
- inwestycje i zakupy inwestycyjne obejmujące głównie przebudowę lokali, budowę i aktualizację Systemu Identyfikacji Działek Rolnych (LPIS), budowę i rozbudowę systemów informatycznych ARiMR oraz zakup sprzętu informatycznego i biurowego, jak i pokrycie wkładu pieniężnego na kapitał zakładowy utworzonej w 2022 r. Spółki Agro Aplikacje; z otrzymanej na ten cel dotacji celowej w wysokości 143 920 tys. zł. Agencja wydatkowała ogółem 142 344,9 tys. zł, tj. 98,9% planowanych środków w wysokości 143 920 tys. zł, a niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 1575,1 tys. zł zwróciła w terminie na rachunek MRiRW;
- realizację zadań wynikających z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020¹⁷ w celu wsparcia procesu wdrażania PROW 2014–2020 (pomoc techniczna); z dotacji na ten cel otrzymanej w kwocie 75 000 tys. zł. Agencja wydatkowała 74 999,2 tys. zł na wydatki bieżące, tj. prawie 100% zaplanowanych środków w wysokości 75 000 tys. zł na ten cel, a niewykorzystane środki w kwocie 0,8 tys. zł zwrócono w terminie na rachunek MRiRW;

¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, ze zm.

– realizację zadania pn. „Wykonywanie zadań Instytucji Zarządzającej w zakresie wdrażania Priorytetów 1-3 i 5-6 oraz pomocy technicznej oraz w zakresie zadań delegowanych na podstawie art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego¹⁸, w ramach Priorytetu 4 Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014–2020¹⁹ (tj. pomoc techniczna PO Ryby 2014–2020); z dotacji otrzymanej na ten cel w kwocie 6800 tys. zł Agencja wydatkowała 6793,7 tys. zł, tj. 99,9% planowanych wydatków (6800 tys. zł); niewykorzystane środki w kwocie 6,3 tys. zł zwrócono w terminie na rachunek MRiRW.

Z dotacji podmiotowej otrzymanej z MRiRW w kwocie 1 310 515,6 tys. zł, na bieżące funkcjonowanie Agencji wykorzystano 1 291 259,9 tys. zł, tj. 91,2% planu po zmianach (1 416 547 tys. zł), a niewydatkowaną kwotę 19 255,7 tys. zł zwrócono w terminie na rachunek MRiRW.

Środki dotacji podmiotowej i celowej w łącznej kwocie 291 389 tys. zł, Agencja zgłosiła do dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który w dniach 7, 16, 21, 23, 24 i 28 grudnia 2022 r. dokonał blokowania planowanych wydatków w tym zakresie w części 33 – Rozwój wsi.

Rozliczenia dotacji otrzymanych w 2022 r., przedłożone w terminie przez ARiMR, zostały zatwierdzone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z przyznanych i przekazanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na podstawie umowy, środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w kwocie 444 000 tys. zł, Agencja wydatkowała 442 964,5 tys. zł, tj. 99,8% przyznanych środków. Niewykorzystane środki w kwocie 1035,5 tys. zł zwrócono w terminie na rachunek MRiRW.

Z przyznanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na podstawie umowy z Funduszu Pomocy w kwocie 2 620 000 tys. zł, Agencja wydatkowała 2 617 092,3 tys. zł, tj. 99,9% przyznanych środków. Niewykorzystane środki w kwocie 2907,7 tys. zł zwrócono w terminie na rachunek MRiRW.

Ze środków otrzymanych z Unii Europejskiej na pokrycie kosztów realizacji projektu w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020, w kwocie 1132 tys. zł Agencja wydatkowała 951,1 tys. zł, tj. 84% przyznanych środków.

(akta kontroli str. 1445-1497, 1704-1706, 3136-3404)

Wydatki majątkowe (inwestycje i zakupy inwestycyjne) zostały zrealizowane w kwocie 142 344,9 tys. zł, tj. w 98,9% planu po zmianach (143 920 tys. zł) i były o 47 767 tys. zł (o 50,5%) wyższe od wykonania w 2021 r. (94 577,9 tys. zł). Zrealizowany zakres rzeczowy wydatków obejmował m.in.: budowę i rozbudowę systemów IT ARiMR, budowę i aktualizację Systemu Identyfikacji Działek Rolnych – LPIS, zakup sprzętu informatycznego i biurowego, w łącznej wysokości 112 344,9 tys. zł, jak i pokrycie oraz podwyższenie kapitału zakładowego Agro Aplikacje Spółki z o.o.²⁰ (łącznie 30 000 tys. zł).

Ponadto, w 2022 r. Agencja zrealizowała wydatki majątkowe w kwocie 68 102,4 tys. zł ze środków dotacji na wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2021, zaplanowanej w kwocie 73 708 tys. zł, zmniejszonej aneksem do umowy z 30

¹⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 2140.

¹⁹ Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014–2020 (dalej: PO Ryby 2014–2020).

²⁰ Spółka Agro Aplikacje sp. z o.o. powołana w dniu 17 października 2022 r. na podstawie aktu notarialnego rep. A Nr 3576/2022.

listopada 2022 r. do kwoty 68 102,4 zł. Zrealizowane wydatki w stosunku do aneksowanej umowy wyniosły 100%. Zrealizowane wydatki dotyczyły m.in.: budowy i rozbudowy systemów IT, infrastruktury technicznej. Wykonanie tych wydatków w 92,4% do pierwotnie ustalonego w tym zakresie planu (73 708 tys. zł), spowodowane było m.in. zmniejszeniem o 890,5 tys. zł (o 33,5%) planowanych wydatków na przebudowę lokali oddziałów terenowych ARiMR z uwagi na odstępianie od realizacji części prac spowodowane niewystarczającymi limitami wydatków na te cele, wobec wzrostu cen na rynku budowlanym, zmniejszeniem o 3120,2 tys. zł (o 22%) planowanych wydatków na zakup i dostawę serwerów do centrów przetwarzania danych z powodu uzyskania niższych cen w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oraz unieważnienia części postępowania o zamówienie publiczne, a także zmniejszeniem o 936 tys. zł (o 5,4%) planowanych wydatków na zakup samochodów wraz z ubezpieczeniem, wobec uzyskania niższych cen w postępowaniach o zamówienie publiczne.

(akta kontroli str. 3865-3882)

Ponadto w 2022 r. ARiMR realizowała wydatki, które nie wygasły z końcem 2021 r. Łączna kwota dotacji celowych i podmiotowych z 2021 r. zgłoszona do realizacji w 2022 r. wyniosła 140 036 tys. zł i określona została w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego²¹. Obejmowały one finansowanie działalności statutowej z dotacji podmiotowej w kwocie 8838 tys. zł, realizację zadań ustawowych w zakresie pomocy krajowej z dotacji celowej w kwocie 57 490 tys. zł oraz realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych z dotacji celowej w kwocie 73 708 tys. zł. Plan i wykonanie wydatków w tym zakresie wykazane zostało w części C planu finansowego ARiMR. W wyniku zmian umów o udzielenie ww. dotacji celowych oraz informacji przekazanej przez ARiMR do MRiRW w zakresie wydatków z dotacji podmiotowej, zapotrzebowanie na środki w ciągu roku 2022, zostało zmniejszone do kwoty 125 673,1 tys. zł. Środki na wydatki, które nie wygasły z końcem 2021 r. zrealizowane zostały w kwocie 122 468,8 tys. zł, tj. w 87,5% w stosunku do kwoty określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. i w 97,5% w stosunku do kwoty zapotrzebowania na środki. Zmniejszenie zapotrzebowania wynikało z tego, że zadania w kwocie 140 036 tys. zł uwzględnione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku, wynikały z szacowanego zapotrzebowania na środki na realizację poszczególnych zadań. Kwota zapotrzebowanych środków wynikała z realizacji zadań, ustalonych w wyniku rozstrzygniętych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego (zadania nr 901-907, 910-926) lub wydanych decyzji w zakresie pomocy krajowej (zadania nr 908-909).

Na podstawie powyższego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. zaplanowano dla ARiMR:

- a) dotację podmiotową na działalność statutową w kwocie 8 838 tys. zł na realizację siedmiu zadań (901-907): odnowienie wsparcia wraz z przedłużeniem subskrypcji dla posiadanego systemu Forcepoint Web/Email Security (3157 tys. zł), rozbudowa platformy NGFW o usługę funkcjonalności SASE (Secure ACCESS Service Edge) (2258 tys. zł), rozbudowa platformy sprzętowej firewall (serwery appliance) wraz z oprogramowaniem i wsparciem (693 tys. zł), zakup licencji oraz subskrypcji oprogramowania do urządzeń BIG-IP i5800 (156 tys. zł), zakup

²¹ Dz.U. poz. 2407.

przełączników sieciowych LAN oraz WIFI (1250 tys. zł.), zakup samochodów wraz z ubezpieczeniem (875 tys. zł.), zakup usługi doradczej dot. przetargu na zakup systemu finansowo-księgowego (449 tys. zł). Zapotrzebowanie na środki dotacji zmniejszono o 1339,3 tys. zł (15,2%) do kwoty 7498,7 tys. zł. Zaplanowane do wykonania zadania w układzie rzeczowym zrealizowano. Zapotrzebowaną kwotę 7498,7 tys. zł zrealizowano w 95,6%. Niewykorzystana kwota w wysokości 329,9 tys. zł została zwrócona w terminie na rachunek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

- b) dotację celową na realizację zadań w ramach pomocy krajowej w kwocie 57 490 tys. zł na dwa zadania (908-909): dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego (44 990 tys. zł) i pomoc dla producentów mleka, którzy w związku z upadłością podmiotów nabywających mleko w latach 2018–2020 nie otrzymali zapłaty za sprzedane mleko na wyrównanie utraconych dochodów ze sprzedaży świń dla producentów rolnych (12 500 tys. zł). Zapotrzebowanie na środki dotacji zmniejszono o 10 076 tys. zł (17,5%) do kwoty 47 414 tys. zł²². Z zapotrzebowanej kwoty 47 414 tys. zł wykorzystano 47 197,6 tys. zł, tj. 99,5%. W ramach pomocy na dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego z zapotrzebowanej kwoty 43 200 tys. zł wykorzystano 43 112,6 tys. zł, a w ramach pomocy dla producentów mleka – z zapotrzebowanej kwoty 4 214 tys. zł wykorzystano 4 085 tys. zł; niewykorzystane kwoty w wysokości 2 658 tys. zł²³ i 216,4 tys. zł zostały zwrócone w terminie odpowiednio (25 maja i 7 grudnia 2022 r.) na rachunek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Niepełne wykorzystanie dotacji w przypadku dopłat krajowych do materiału siewnego uzależnione było od indywidualnych limitów pomocy de minimis, w przypadku pomocy dla producentów mleka – kwota pomocy uległa zmniejszeniu z powodu niespełniania warunków do jej otrzymania.

- c) dotację celową na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie 73 708 tys. zł na siedemnaście zadań (910-926): przebudowa lokali jednostek terenowych ARiMR (2 655 tys. zł), realizacja dostosowania systemu informatycznego ARiMR (SIA) do obsługi wniosku obszarowego w ramach kampanii 2021 oraz zmiany dotyczące aplikacji PZSiPPlus oraz eWniosekPlus (18 873 tys. zł), rozbudowa platformy sprzętowej firewall (serwery appliance) wraz z oprogramowaniem i wsparciem (1345 tys. zł), rozbudowa systemu alarmowego i systemu dostępu kontroli (21 tys. zł), zakup i dostawa serwerów do centrów przetwarzania danych (14 189 tys. zł), zakup i montaż systemów audio-wideo w sali konferencyjnej (11 tys. zł), zakup i montaż systemu klimatyzacji (25 tys. zł), zakup i montaż systemu regałów przesuwanych (178 tys. zł), zakup licencji oraz subskrypcji oprogramowania dla urządzeń BIG-IP i5800 (494 tys. zł), zakup narzędzia klasy PIM/PAM, realizującego nadzór nad kontami w środowisku IT ARiMR (3 000 tys. zł), zakup nieruchomości na potrzeby Biur Powiatowych (359 tys. zł), zakup przełączników sieciowych LAN oraz sieci WIFI (5 680 tys. zł), zakup samochodów wraz z ubezpieczeniem (17 190 tys. zł.), zakup serwerów APIC technologii Application Centric Infrastructure do centrów danych ARiMR (309 tys. zł), zakup specjalistycznych zestawów komputerowych dla jednostek terenowych ARiMR (5291 tys. zł), zakup sprzętu pomiarowego dla Biur Kontroli na Miejscu (3560 tys. zł), zakup urządzeń niszczących (528 tys. zł).

²² Zapotrzebowanie zmniejszono aneksem z 14 listopada 2022 r. do umowy nr 3/2022 z 14 stycznia 2022 r. zawartej z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi o udzielenie dotacji celowej w kwocie 57 490 tys. zł – do kwoty 47 414 tys. zł.

²³ 25 maja 2022 r. zwrócono kwotę dotacji w wysokości 2 658 tys. zł w związku ze zmniejszeniem przyznanej dotacji z kwoty 50 072 tys. do 47 414 tys. zł.

Aneksami z 25 października 2022 r. i z 15 listopada 2022 r. do umowy o udzielenie dotacji celowej zawartej z Ministrem RiRW z 12 stycznia 2022 r., zmniejszono zapotrzebowanie na środki o 5605,6 tys. zł (o 7,6%) z 73 708 tys. zł do 68 102,4 tys. zł.

Zaplanowane do wykonania zadania w układzie rzeczowym zrealizowano.

Zapotrzebowaną kwotę 68 102,4 tys. zł zrealizowano w 100%. Niewykorzystana kwota w wysokości 9,46 zł została zwrócona w terminie na rachunek Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

(akta kontroli str. 3028-3111, 3871-3876)

Szczegółowym badaniem objęto 47 zapisów księgowych kosztów bieżących (56 692,1 tys. zł) i 17 zapisów dotyczących wydatków majątkowych (93 477,1 tys. zł) w łącznej wysokości 150 169,2 tys. zł. Próba kosztów bieżących stanowiła 15% podlegających badaniu kosztów bieżących, a próba dotycząca wydatków majątkowych – 45,1% podlegających badaniu wydatków majątkowych.

Zgodnie z założeniami kontroli budżetu państwa w 2022 r., ze szczegółowego badania wydatków wyłączono grupę wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych, wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON), odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz amortyzację. Próba wylosowana za pomocą metody monetarnej MUS²⁴ odpowiadała 46 zapisom księgowym na kwotę 131 766,8 tys. zł, i stanowiła 87,7% badanej próby, z tego w grupie kosztów bieżących – 29 zapisom księgowym na łączną kwotę 38 289,8 tys. zł oraz w grupie wydatków majątkowych – 17 zapisom na łączną kwotę 93 477,1 tys. zł. Próba dobrana w sposób celowy (pod względem kryterium najwyższej kwoty wydatków bieżących w 2022 r.) odpowiadała 18 zapisom księgowym o wartości 18 402,3 tys. zł, tj. 12,3% badanej próby.

W ramach próby kosztów bieżących w łącznej wysokości 56 692,1 tys. zł oraz wydatków majątkowych w łącznej wysokości 93 477,1 tys. zł, 100% stanowiły koszty i wydatki sfinansowane dotacjami z budżetu państwa.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że skontrolowane koszty i wydatki zostały rzetelnie skalkulowane oraz dokonywano ich zgodnie z planem finansowym. Wydatki przeznaczone zostały na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Wydatki były poniesione w sposób celowy i oszczędny, umożliwiający terminową realizację zadań, w wysokości i terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem odsetek.

(akta kontroli str. 3405-3409)

W wyniku szczegółowej analizy czterech zamówień publicznych na łączną kwotę wydatków poniesionych w 2022 r. w wysokości 2261,4 tys. zł dotyczących:

- zakupu usług telekomunikacyjnych MPLS²⁵ teletransmisji danych na okres 26 miesięcy – zamówienia udzielonego w trybie przetargu nieograniczonego (art. 39 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych²⁶ (dalej: upzp), którego łączna kwota wydatków w 2022 r. wyniosła 1961,8 tys. zł,
- świadczenia usług doradczych i eksperckich, w zakresie opracowania założeń do dokumentów aplikacyjnych do wdrażania Interwencji I. 11. „Premie dla

²⁴ MUS (ang.: Monetary Unit Sampling) – metoda losowania wydatków z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

²⁵ Usługa telekomunikacyjna realizowana z wykorzystaniem sieci Multiprotocol Label Switching (MPLS) polegająca na zapewnieniu usług teletransmisji danych do sieci transmisji danych WAN obejmująca swym zasięgiem wszystkie Lokalizacje Usługobiorcy.

²⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm. – obowiązuje od 1 stycznia 2021 r.

młodych rolników” w ramach Planu Strategicznego, na podstawie umowy zawartej z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowym Instytutem Badawczym (IERiGŻ-PIB), tj. zamówienia o wartości netto niższej niż 130 tys. zł, zwolnionego ze stosowania upzp na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, którego łączna kwota wydatków w 2022 r. wyniosła 57,6 tys. zł; zamówienie realizowano na podstawie § 12 ust. 4 zarządzenia Prezesa ARiMR 162/2020 z dnia 28 grudnia 2020 r.,

- aktualizacji narzędzia, do oceny innowacyjności operacji typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” objętego PROW 2014–2022, na podstawie umowy zawartej z Instytutem Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, tj. zamówienia o wartości netto niższej niż 130 tys. zł, zwolnionego ze stosowania upzp na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, którego łączna kwota wydatków w 2022 r. wyniosła 123 tys. zł; zamówienie realizowano na podstawie § 12 ust. 4 zarządzenia Prezesa ARiMR 162/2020 z dnia 28 grudnia 2020 r.,
- zakup oprogramowania AFIN-SOA²⁷ przeznaczonego do sporządzania sprawozdań finansowych i statystycznych analiz, zestawień oraz raportów na potrzeby wewnętrznych i zewnętrznych kontroli, na podstawie umowy na świadczenie usług informatycznych, tj. zamówienia o wartości netto niższej niż 130 tys. zł, zwolnionego ze stosowania upzp na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, którego łączna kwota wydatków w 2022 r. wyniosła 119 tys. zł; zamówienie zgodnie z § 2 ust. 2 Instrukcji²⁸ określonej zarządzeniem Prezesa ARiMR 162/2020 z dnia 28 grudnia 2020 r., z uwagi na brak możliwości pozyskania trzech ofert, umowę zawarto z jedynym dystrybutorem tego oprogramowania.

W działaniach Agencji w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowania, udzielenia jak i realizacji zamówień nie stwierdzono naruszenia:

- przepisów upzp oraz procedur wewnętrznych ARiMR w zakresie udzielania zamówień publicznych, do których nie stosuje się upzp,
- stosowania zasad zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców,
- zgodności realizacji zamówień z treścią zawartych umów,
- celowości i gospodarności ponoszonych wydatków.

Agencja prawidłowo wywiązała się z obowiązku publikacji i zapewnienia aktualności planu postępowania o udzielenie zamówień publicznych w 2022 r. Plan i jego aktualizacja zamieszczone były na stronie internetowej zamawiającego oraz Biuletynie Zamówień Publicznych, zgodnie z art. 23 upzp. Agencja w wymaganym terminie przekazała Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych sprawozdanie o udzielonych zamówieniach, zgodnie z art. 82 upzp.

(akta kontroli str. 1967-1968, 2021-2257)

²⁷ Środowisko SOA (Spreadsheet Oriented Architecture) środowisko sprzętowo-programowe o architekturze zorientowanej na arkusz elektroniczny MS Excel.

²⁸ Instrukcja określająca zasady i tryb postępowania komórek organizacyjnych Centrali ARiMR w zakresie realizacji w danym roku budżetowym (kalendarzowym) zamówień, których wartość netto jest niższa niż kwota 130 000 złotych stanowiąca załącznik nr 7 do zarządzenia Nr 162/2020 Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie zasad i trybu postępowania w procesie udzielania zamówień publicznych w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zgodnie z danymi ujętymi w sprawozdaniu Rb-40 o wykonaniu planu finansowego ARiMR w 2022 r., zobowiązania Agencji na koniec 2022 r. wyniosły 504 869,3 tys. zł, z tego zobowiązania długoterminowe – 178 376,1 tys. zł i krótkoterminowe – 326 493,2 tys. zł. Zobowiązania ogółem w 2022 r. były o 55,9%, tj. o 180 998,7 tys. zł, wyższe niż w 2021 r. (323 870,6 tys. zł). Wynikało to głównie z zobowiązań wobec MRiRW²⁹ i wobec innych podmiotów z tytułu działalności Agencji – wzrost o 56 428,5 tys. zł, z tytułu wadium i zabezpieczenia należytego wykonania umów wzrost o 1950,5 tys. zł, z tytułu dopłat do oprocentowania bankowych kredytów inwestycyjnych wzrost o 25 033,9 tys. zł a także z tytułu dostaw, robót i usług wzrost o 255,3 tys. zł. Na koniec 2022 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 3459-3472, 3806-3809)

Stan zatrudnienia w Agencji w 2022 r. wyniósł ogółem 11 076 etatów i był o 20 etatów (0,18%) niższy od poziomu zatrudnienia w 2021 r. Niższe zatrudnienie spowodowane było głównie indywidualnymi decyzjami pracowników o rezygnacji z zatrudnienia w ARiMR. W 2022 r. nastąpił wzrost przeciętnego wynagrodzenia do 6595,7 zł o 910,5 zł (o 16%). Przyczyny wzrostu wynagrodzenia zostały opisane w rozdziale 1.2. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 3960-3962)

Badanie kwartalnych sprawozdań Rb-40 wykazało, że w sprawozdaniu za I kwartał 2022 r., w pozycji wpłaty na PFRON wykazano wydatek w kwocie 927,8 tys. zł, a w sprawozdaniach za I, II, III i IV kwartał w pozycji zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym – w kwocie 23 602 tys. zł. W zakresie realizacji wniosku pokontrolnego po kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r.³⁰ dotyczącego podejmowania działań umożliwiających dokonywanie wydatków zgodnie z planem finansowym, Dyrektor Departamentu Finansowego w ARiMR wyjaśniła m.in., że „*Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pismem z dnia 07 kwietnia 2022 r., (...) poinformował ARiMR, że w związku z wnioskiem ARiMR wystąpił do Ministerstwa Finansów z prośbą o rozważenie wprowadzenia regulacji umożliwiającej dokonywanie, w trybie art. 21 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zmian planu finansowego agencji wykonawczej w zakresie m.in. stanu środków pieniężnych na początek i koniec roku, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 8 ww. ustawy (...). Pismem z dnia 14.04.2022 r. (...) ARiMR zwróciła się do MRiRW o stanowisko w zakresie zmiany sposobu ujmowania w planie finansowym oraz w sprawozdaniach Rb-40 wpłat na PFRON w kolejnych latach w zbiorczej pozycji „Podatki i opłaty, w tym:” oraz o rozważenie zmiany sposobu prezentacji zwrotów niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym przez pomniejszenie stanu środków pieniężnych na początek kolejnego roku. (...) Minister RiRW pismem z dnia 19 kwietnia 2022 r. (...) ponownie zwrócił się do Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów, o stanowisko w sprawie możliwości dokonywania zmian w planie finansowym ARiMR wartości stanów planowanych do osiągnięcia na początek i koniec roku oraz uwzględniając wyniki NIK z kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. obejmujące również ocenę sprawozdań Rb-40 Agencji za poszczególne kwartały 2021 r. w zakresie prezentacji danych w sprawozdaniach w zakresie wpłat na PFRON oraz zwrotów niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym. (...)*”

²⁹ Zobowiązania wobec MRiRW dotyczyły m.in. zwrotu dotacji podmiotowej (19 255,7 tys. zł), dotacji celowej (20 492,8 tys. zł), dotacji na wydatki majątkowe (1575,1 tys. zł), rozliczenia projektów twinningowych (7700,9 tys. zł), jak i udzielonych pożyczek dla producentów rolnych (80 946,5 tys. zł).

³⁰ Wystąpienie pokontrolne z kontroli nr P/22/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. Wykonanie planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, realizacja zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej.

Ponadto (...) ARiMR przekazała do MRiRW uwagi do projektu zmiany ustawy o finansach publicznych przewidujące:

- możliwość dokonywania w planie finansowym agencji wykonawczej zmian stanów na początek i koniec roku,
- zwrócono się o wyjaśnienie możliwości dokonywania zmian planu finansowego agencji wykonawczej w trakcie roku budżetowego,
- zaproponowano zaniechanie prezentacji w sprawozdaniach zwrotów dotacji z roku ubiegłego oraz wprowadzenie okresu przejściowego dla agencji wykonawczych do dnia 31 stycznia odpowiednio jak zostało to przewidziane dla dysponentów części budżetowych w §22 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa (Dz. U. z 2021 r., poz. 259),
- przedstawiono propozycję zapisu umożliwiającego realizację wpłat na PFRON bez względu na poziom środków finansowych zaplanowanych na ten cel.”

Ponadto, odnośnie do pozycji planu finansowego dotyczącego wpłat na PFRON, Dyrektor Departamentu Finansowego ARiMR wyjaśniła: „Przepis § 5 ust. 1 pkt 3 ppkt c) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 745) przewiduje zakaz planowania wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, o których mowa w art. 21 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z uwagi na ich charakter sankcyjny.

Biorąc pod uwagę wnioski zawarte w wystąpieniu pokontrolnym NIK po kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. oraz uchwałę Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie zastrzeżeń zgłoszonych przez Zastępcę Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do wystąpienia pokontrolnego z dnia 22 kwietnia 2022 r., w której wskazano, że „powołany przepis [§5 ust. 1 pkt 3 ppkt c) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej (...)] nie wykluczał możliwości dokonywania zmian w planie finansowym ARiMR, w tym również w zakresie wpłat na PFRON”, ARiMR opracowała, a następnie przekazała do MRiRW projekt zmiany planu finansowego ARiMR na 2022 r. przewidujący m.in. ujęcie prognozowanych do końca 2022 r. wpłat na PFRON. Z uwagi na termin ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie zastrzeżeń zgłoszonych przez ARiMR do ww. wystąpienia pokontrolnego NIK tj. podjęcia Uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w NIK w dniu 31 maja 2022 r., (...) w świetle obowiązujących przepisów oraz braku jednoznacznych wytycznych dotyczących sposobu ujmowania wydatków na PFRON w planie finansowym, Agencja wystąpiła do MRiRW z projektem zmiany planu finansowego na rok 2022 uwzględniającą ww. wydatki za I kwartał 2022 r. w dniu 17 czerwca 2022 r. (...).”

Odnośnie do pozycji planu finansowego dotyczącej zwrotów niewykorzystanych dotacji z budżetu państwa, Dyrektor Departamentu Finansów w ARiMR wyjaśniła: „Formularz planu finansowego stanowiący załącznik do ustawy budżetowej nie przewiduje pozycji III.6 Zwroty niewykorzystanych dotacji w roku ubiegłym. Planując kwoty dotacji z budżetu państwa ARiMR przewiduje pełne ich wykorzystanie w roku budżetowym, na który zostały przyznane. Brak możliwości aktualizacji planowanych stanów na początek i koniec roku, w tym stanu środków pieniężnych stosownie do pisma MRiRW z dnia 21.10.2014 r., (...) uniemożliwia również ujęcie zwrotów dotacji z roku ubiegłego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów

do projektu ustawy budżetowej (załącznik nr 42 pkt 50 ppkt 10) w formularzu (planu finansowego agencji wykonawczej) nie ujmuje się zwrotów niewykorzystanych dotacji z budżetu państwa otrzymanych w roku poprzednim dokonywanych w okresie przejściowym, o którym mowa w § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa. Faktyczny przepływ środków z tytułu tych zwrotów powinien być prezentowany jedynie w sprawozdaniu z wykonania planu sporządzanym na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (z późn. zm).”

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że wniosek pokontrolny został zrealizowany. Wniosek o zmianę planu finansowego na 2022 r. w zakresie wydatków na PFRON, został zatwierdzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, umożliwiając Agencji dokonywanie wydatków zgodnie z planem finansowym. Z kolei kwestia prezentacji zwrotów niewykorzystanych dotacji w planie finansowych, została uregulowana z dniem 14 lipca 2022 r. w drodze nowelizacji³¹ rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej³².

(akta kontroli str. 215-217, 258-299, 1371-1372)

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniósł 53 935,7 tys. zł i był wyższy o 20 428,3 tys. zł (o 61%) w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. Spowodowane to było m.in. wyższą o 17 704 tys. zł (o 57,1%) kwotą niewykorzystanych dotacji w 2022 r. w stosunku do realizacji w 2021 r. Agencja dokonywała lokat wolnych środków, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu w formie depozytu u Ministra Finansów. Średniomiesięczny stan z 12 miesięcy środków przekazanych w zarządzanie wyniósł 6920,2 tys. zł. Środki lokowane były na okres od jednego do trzech dni, średni okres na jaki przekazano środki w zarządzanie wyniósł 1,45 dnia, z oprocentowaniem od 1,25% do 6,25%. Agencja nie nabywała i nie otrzymywała nieodpłatnie obligacji skarbowych, a także ich nie sprzedawała.

Ze środków lokowanych w formie depozytów u Ministra Finansów za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego uzyskano odsetki w kwocie 344,3 tys. zł, które stanowiły przychody Agencji³³. Lokowanie wolnych środków odbywało się zgodnie z art. 48 ust. 2 ufp i rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie³⁴ i nie zagrażało terminowej realizacji zadań i płynności finansowej Agencji.

(akta kontroli str. 3898-3900, 3903-3910)

W 2022 r. ARiMR nie otrzymała od Prezesa Rady Ministrów polecenia wpłaty środków pieniężnych do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na podstawie art. 65 ust. 16 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw³⁵, tym samym nie przekazywała środków do ww. Funduszu.

(akta kontroli str. 215)

³¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z 6 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 1475).

³² Dz. U. poz. 745.

³³ Art. 21 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

³⁴ Dz. U. z 2014 r. poz. 1864.

³⁵ Dz. U. poz. 568, ze zm.

1.4 Realizacja zadań agencji wykonawczej

W ramach planu finansowego na 2022 r. Agencja zrealizowała 18 zadań dotyczących pomocy krajowej finansowanych z dotacji celowej z budżetu państwa w ramach części 33 – Rozwój wsi, ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz ze środków z Funduszu Pomocy. Ponadto w 2022 r. ze środków, które nie wygasły z końcem 2021 r., ARiMR zrealizowała dwa zadania dotyczące pomocy krajowej, tj. na dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego i na pomoc dla producentów mleka, którzy w związku z upadłością podmiotów nabywających mleko w latach 2018–2020 nie otrzymali zapłaty za sprzedane mleko.

Koszty realizacji zadań w ramach pomocy krajowej finansowanych z dotacji celowej z budżetu państwa, ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz ze środków z Funduszu Pomocy wyniosły 4 962 638,4 tys. zł, tj. 96% kwoty ujętej w planie po zmianach (5 167 673 tys. zł). Poniesione w 2022 r. koszty były wyższe o 494% w stosunku do wykonania w 2021 r. (835 407,3 tys. zł), a przyczyny opisano w rozdziale 1.1. wystąpienia pokontrolnego.

Koszty realizacji zadań w 2022 r. finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa zostały poniesione na:

1. Pomoc finansową w zakresie wsparcia finansowego rodziny, której zagraża utrata płynności finansowej w związku z wystąpieniem w gospodarstwie rolnym szkód spowodowanych wystąpieniem w 2022 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 591 398,6 tys. zł, tj. 98,6% kwoty ujętej w planie po zmianach (600 000 tys. zł). Pomoc ta nie była udzielana w 2021 r.
2. Pomoc finansową dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2021 r. gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi, lawiny lub suszy. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 348 261,8 tys. zł, tj. 77,4% kwoty ujętej w planie po zmianach (450 000 tys. zł). Dyrektor Departamentu Finansów w ARiMR wyjaśniła, że *„Niepełne wykonanie planu wynikało z weryfikacji wniosków o udzielenie pomocy. Nie wszyscy wnioskodawcy kwalifikowali się do otrzymania pomocy.”* Pomoc była realizowana jako pomoc de minimis w rolnictwie oraz jako pomoc publiczna poza formułą de minimis. Zadanie to nie było realizowane w 2021 r.
3. Pomoc finansową na wyrównanie kwoty obniżonego dochodu uzyskanego przez producenta świń ze sprzedaży świń utrzymywanych na obszarze objętym restrykcjami w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń od IV kwartału 2020 r. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 244 768,8 tys. zł, co stanowiło 92,4% kwoty ujętej w planie po zmianach (265 000 tys. zł) oraz 105% wykonania kosztów w 2021 r. (233 018,7 tys. zł).
4. Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i częściową spłatę kapitału kredytów. W związku z realizacją tego zadania poniesiono koszty w wysokości 201 680,6 tys. zł, co stanowiło 94,8% kwoty ujętej w planie po zmianach (212 641 tys. zł) oraz 1346,8% wykonania w 2021 r. (13 939,3 tys. zł). Wyższe wykonanie planu finansowego na 2022 r. w tym zakresie w porównaniu z 2021 r. wynikało przede wszystkim z wyższej niż w 2021 r. wartości stopy procentowej

WIBOR3M³⁶ obowiązującej w 2022 r. przy wyliczaniu oprocentowania kredytów inwestycyjnych. W 2021 r. ze względu na niskie wartości WIBOR3M dopłaty Agencji nie były stosowane, a całość oprocentowania płacił kredytobiorca. W 2022 r. ze względu na podniesienie wartości współczynnika WIBOR3M istotnie wzrosło oprocentowanie kredytów i dopłaty Agencji do oprocentowania, co spowodowało wyższe wykonanie planu w 2022 r. niż w 2021 r.

5. Finansowanie lub dofinansowanie poniesionych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie. W związku z realizacją tego zadania poniesiono koszty w wysokości 169 979 tys. zł, co stanowiło 99,7% kwoty ujętej w planie po zmianach (170 500 tys. zł) oraz 105% wykonania kosztów w 2021 r. (161 824,4 tys. zł).
6. Pomoc finansową dla producenta rolnego na sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych – nieoprocentowana pożyczka dla producentów świń. Koszty tego zadania w 2022 r. zrealizowano w wysokości 155 000 tys. zł, tj. 100% kwoty ujętej w planie po zmianach (155 000 tys. zł) i 455,9% wykonania w 2021 r. (34 000 tys. zł). Wyższe wykonanie planu finansowego w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. spowodowane było zwiększonym zainteresowaniem producentów świń, pożyczkami udzielanymi przez Agencję (w 2022 r. złożono 753 wnioski o pożyczkę na kwotę 195 478 tys. zł, a w 2021 r. 268 wniosków na kwotę 92 319 tys. zł), a także rozszerzeniem się strefy afrykańskiego pomoru świń³⁷ na kolejne obszary Polski. Pomoc była realizowana w formule pomocy de minimis w rolnictwie.
7. Pomoc finansową dla kół gospodyń wiejskich. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 62 592,1 tys. zł, co stanowiło 99,4% kwoty ujętej w planie po zmianach (63 000 tys. zł) oraz 112,1% wykonania w 2021 r. (55 842 tys. zł). Wyższa realizacja planu w 2022 r. w porównaniu do realizacji kosztów w 2021 r. spowodowana była większym zainteresowaniem pomocą wśród kół gospodyń wiejskich.
8. Finansowanie zalesiania gruntów rolnych. Poniesione na ten cel koszty wyniosły 44 221,3 tys. zł, tj. prawie 99,9% kwoty ujętej w planie po zmianach (44 253 tys. zł) oraz 95,7% wykonania kosztów w 2021 r. (46 207,1 tys. zł).
9. Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz odtworzenia środków trwałych w przypadku wystąpienia szkód. Poniesione na ten cel koszty wyniosły 32 387,4 tys. zł, tj. 93,1% kwoty ujętej w planie po zmianach (34 781 tys. zł) oraz 89,6% wykonania kosztów w 2021 r. (36 154,8 tys. zł).
10. Pomoc finansową dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 23 364,4 tys. zł, tj. 99,9% kwoty ujętej w planie po zmianach (23 381 tys. zł) oraz 118,5% wykonania kosztów w 2021 r. (19 721,6 tys. zł). Wyższe wykonanie planu finansowego w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. wynikało ze zwiększonego zainteresowania beneficjentów oraz z zadeklarowania w złożonych wnioskach większej liczby pni pszczelich niż w 2021 r. Pomoc była realizowana w formule pomocy de minimis w rolnictwie.

³⁶ WIBOR3M (Warsaw Interbank Offer Rate) - stopa procentowa, po jakiej banki udzielają pożyczek innym bankom na okres trzech miesięcy.

³⁷ Afrykański pomór świń (African swine fever - ASF) to groźna, zakaźna i zaraźliwa choroba wirusowa świń domowych, świniodzików oraz dzików.

11. Pomoc dla producenta rolnego, któremu zagraża utrata płynności finansowej w związku z uzyskaniem obniżonego dochodu z tytułu uprawy chmielu w 2020 r. lub 2021 r. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 10 615,6 tys. zł, tj. 96,5% kwoty ujętej w planie po zmianach (11 000 tys. zł). Pomoc ta nie była udzielana w 2021 r.
12. Pomoc finansową w ramach refundacji wydatków poniesionych przez producentów świń na dostosowanie gospodarstw do wymogów utrzymywania świń – bioasekuracja. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 9082,6 tys. zł, tj. 97,7% kwoty ujętej w planie po zmianach (9300 tys. zł) oraz 55% wykonania w 2021 r. (16 503,1 tys. zł). Niższe wykonanie planu finansowego na 2022 r. w porównaniu od wykonania planu w 2021 r. wynikało z mniejszego zainteresowania, wśród producentów rolnych utrzymujących świnię, pomocą finansową udzielaną przez ARiMR. Pomoc była realizowana w formule pomocy de minimis w rolnictwie.
13. Pomoc finansową dla producentów świń, w związku z zakazem utrzymywania lub wprowadzania do gospodarstwa świń. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 4745 tys. zł, tj. 94,9% kwoty ujętej w planie po zmianach (5 000 tys. zł) i 246,6% wykonania w 2021 r. (1 924,1 tys. zł). Wyższe wykonanie planu finansowego w 2022 r. w stosunku do 2021 r. spowodowane było zmianą przepisów §13p rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. . w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zgodnie z którymi kwota pomocy stanowiła iloczyn średniej rocznej liczby świń utrzymywanych w gospodarstwie w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym został wprowadzony zakaz, jednak nie więcej niż 200 sztuk dla jednego producenta świń (w 2021 r. było 50 szt.), stawki pomocy w wysokości 1 zł za każdy dzień obowiązywania zakazu (w 2021 r. było 0,36 zł) oraz liczby dni obowiązywania zakazu produkcji świń w danym roku kalendarzowym;
14. Pomoc finansową dla właściciela albo współwłaściciela statku rybackiego na rozpoczęcie nowej działalności gospodarczej. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 3752,1 tys. zł, tj. 9,4% kwoty ujętej w planie po zmianach (40 000 tys. zł). Niski poziom realizacji tego zadania spowodowany był małym zainteresowaniem beneficjentów otrzymaniem pomocy. Pomoc ta nie była udzielana w 2021 r.
15. Finansowanie zobowiązań z tytułu programów pomocowych realizowanych przez Agencję w latach ubiegłych, takich jak pomoc finansowa:
 - dla producentów świń na wyrównanie kwoty dochodu w związku ze zwalczaniem ASF,
 - dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych w 2018 r. w wyniku suszy lub powodzi,
 - dla producentów rolnych, którzy ponieśli szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2019 r. suszy, huraganu, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych lub powodzi,
 - dla podatnika podatku rolnego, który w 2019 r. prowadził chów lub hodowlę ryb słodkowodnych w stawach rybnych położonych na obszarze gmin, w których w 2019 r. wystąpiła susza lub powódź,
 - dla producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2019 r. suszy, huraganu, gradu, deszczu nawalnego, przymrozków wiosennych lub powodzi objęły 30% uprawy (COVID-19),

- dla producentów rolnych, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2020 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny.

Na te zadania poniesiono koszty w wysokości 718,4 tys. zł, co stanowiło 89,5% kwoty ujętej w planie po zmianach (803 tys. zł) oraz 81,3% wykonania w 2021 r. (883,5 tys. zł). Dyrektor Departamentu Finansowego ARiMR podała, że *„Planowane na 2022 r. koszty w ramach ww. pozycji zostały oszacowane na podstawie danych wynikających z raportów przekazanych przez oddziały regionalne ARiMR wskazujących na kwotę pomocy, jaka może podlegać w 2022 roku wypłacie z tytułu toczących się postępowań odwoławczych oraz postępowań przed sądami administracyjnymi, dotyczących odwołań od uprzednio wydanych rozstrzygnięć, gdzie wnioskodawcy ubiegają się o wypłatę pomocy w kwotach wyższych niż została im udzielona. Stan realizacji planu w tym zakresie odzwierciedla w szczególności fakt, że nie wszystkie postępowania administracyjne zostały zakończone zwiększeniem pierwotnie przyznanej kwoty pomocy.”*

16. Realizację udzielonych poręczeń i gwarancji. W związku z realizacją tego zadania poniesiono koszty w wysokości 13,9 tys. zł, co stanowiło 99,3% kwoty ujętej w planie po zmianach (14 tys. zł). W 2021 r. nie poniesiono kosztów na realizację udzielonych poręczeń i gwarancji.

Ponadto w planie po zmianach na 2022 r. przewidziano 19 000 tys. zł na dopłaty krajowe do kwalifikowanego materiału siewnego w ramach kampanii 2022 r. Zadanie to nie zostało zrealizowane. W 2021 r. na ten cel poniesiono koszty w wysokości 29 974,2 tys. zł. Niezrealizowanie tego zadania w 2022 r. wynikało z powodu nieokreślenia na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów stawek dopłat do 1 ha powierzchni gruntów ornych dla wniosków złożonych w 2022 r., jak również wykorzystania z dniem 13 grudnia 2022 r. krajowego limitu pomocy de minimis w rolnictwie³⁸. Kwotę 19 000 tys. zł Agencja zgłosiła 16 grudnia 2022 r. do dyspozycji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który 22 grudnia 2022 r. dokonał blokowania planowanych wydatków w tym zakresie w części 33 – Rozwój wsi. W związku z powyższym, w 2022 r. Agencja realizowała dopłaty do kwalifikowanego materiału (kampania 2021 r.) w ramach środków uwzględnionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego. Wykonanie wydatków wypłaconych jako niewygasające w 2021 r. wyniosło 43 112,6 tys. zł, co stanowiło 95,8% planu.

W ramach środków uwzględnionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego, Agencja zrealizowała również pomoc dla producentów mleka, którzy w związku z upadłością podmiotów nabywających mleko w latach 2018–2020 nie otrzymali zapłaty za sprzedane mleko (z zaplanowanej kwoty 12 500 tys. zł wydatkowano 4085 tys. zł, tj. 32,7%).

³⁸ Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2022 r. w sprawie wysokości wykorzystanego krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (M.P. poz. 1247).

Koszty realizacji zadań w 2022 r. finansowane ze środków z Funduszu Pomocy zostały poniesione na pomoc finansową dla producenta rolnego na dofinansowanie zakupu w okresie od dnia 1 września 2021 r. do dnia 15 maja 2022 r. nawozów mineralnych innych niż wapno nawozowe i wapno nawozowe zawierające magnez od podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu lub sprzedaży nawozów. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 2 617 092,3 tys. zł, tj. 99,9% kwoty ujętej w planie po zmianach (2 620 000 tys. zł). Pomoc ta nie była udzielana przed 2022 r.

Koszty realizacji zadań w 2022 r. finansowane ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zostały poniesione na pomoc udzielaną przez ARiMR dla producentów hodujących lochy. Na realizację tego zadania w 2022 r. poniesiono koszty w wysokości 442 964,5 tys. zł, tj. 99,8% kwoty ujętej w planie po zmianach (444 000 tys. zł). Zadanie to nie było realizowane przed 2022 r.

(akta kontroli str. 1445-1497, 1648-1715, 3200-3220, 3112-3133, 3171-3292)

W 2022 r. ARiMR realizowała ustawowe cele i zadania m.in. w oparciu o ustalone cele operacyjne, które zgodnie z zarządzeniem nr 9/2022 Prezesa ARiMR z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie kontroli zarządczej w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zdefiniowali kierujący komórkami organizacyjnymi Centrali ARiMR. Na podstawie przekazanych informacji przez dyrektorów biur i departamentów Centrali, opracowano Wykaz celów operacyjnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na rok 2022, który został zatwierdzony przez Prezesa Agencji. Zgodnie z zarządzeniem Prezesa ARiMR nr 9/2022, kierujący komórkami organizacyjnymi Centrali ARiMR określili cele operacyjne na 2022 r. oraz dokonali ich pomiaru zgodnie z „Metodyką wyznaczania i monitorowania celów i zadań oraz wyznaczania mierników”. Ponadto kierujący komórkami organizacyjnymi Centrali mieli możliwość dokonania korekty w „Wykazie celów w ciągu roku”, w terminie i według zasad określonych w „Instrukcji wyznaczania i monitorowania realizacji celów Agencji”. Skorygowany „Wykaz celów operacyjnych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na rok 2022”, został zatwierdzony przez Prezesa Agencji. Pomiar stopnia realizacji celów operacyjnych przeprowadzony został na podstawie „Informacji o realizacji celów za poprzedni rok”, przekazywanych przez dyrektorów komórek organizacyjnych Centrali ARiMR, poprzez porównanie osiągniętych w danym roku wartości mierników dla każdego celu operacyjnego z wartościami zaplanowanymi. Na podstawie przekazanych informacji przez dyrektorów komórek organizacyjnych w Agencji, Departament Analiz i Sprawozdawczości w ARiMR dokonał przeglądu realizacji celów określonych w „Skorygowanym Wykazie celów operacyjnych ARiMR na rok 2022” i opracował zbiorczą „Informację o realizacji celów operacyjnych ARiMR za rok 2022” wraz z wyjaśnieniami w przypadku nieosiągnięcia zaplanowanych wartości mierników, którą przekazał Prezesowi ARiMR.

Dodatkowo dyrektorzy komórek organizacyjnych Centrali Agencji oraz oddziałów regionalnych ARiMR monitorowali realizację planu Agencji, w tym w układzie zadaniowym, podległych im komórek lub jednostek organizacyjnych, w celu efektywnego gospodarowania przyznanymi środkami finansowymi oraz pełnej realizacji zadań ujętych w planie finansowym Agencji.

(akta kontroli str. 1540-1626)

W Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2022 r. przeprowadzono 43 kontrole, audyty, czynności sprawdzające i postępowania wyjaśniające związane z wykorzystaniem środków na programy, mechanizmy i projekty finansowane z udziałem środków UE, w tym:

- 32 zadania audytowe i czynności sprawdzające przeprowadzone przez Departament Audytu i Kontroli w ARiMR,
- sześć audytów i kontroli przeprowadzonych przez organy UE;
- pięć audytów i kontroli przeprowadzonych przez Krajową Administrację Skarbową (Szef Krajowej Administracji Skarbowej pełni funkcję Jednostki Certyfikującej).

Ponadto w 2022 r. wpłynęły ostateczne wyniki czterech audytów i kontroli przeprowadzonych przez organy UE w ARiMR w 2021 r. oraz w 2022 r. zrealizowany został jeden audyt organu UE (do końca 2022 r. nie wpłynęły ostateczne wyniki tego audytu).

W wyniku przeprowadzonego przez Krajową Administrację Skarbową audytu gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (dalej:EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (dalej: EFRROW) w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa za rok finansowy kończący się 15 października 2022 r., organ certyfikujący wydał opinię „bez zastrzeżeń” dla EFRG i dla EFRROW w sprawie rocznych sprawozdań finansowych oraz „bez zastrzeżeń” w sprawie deklaracji zarządczej ARiMR w zakresie EFRG i EFRROW.

(akta kontroli str. 88-98, 1527-1538)

Wydatki dokonywane z budżetu środków europejskich podlegające refundacji z budżetu Unii Europejskiej oraz wydatki z budżetu państwa przeznaczone na współfinansowanie krajowe programów UE nie były ujmowane w planie finansowym ARiMR, zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 stycznia 2009 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Poza planem finansowym, określonym w ustawie budżetowej na rok 2022, Agencja wydatkowała w 2022 r. łączną kwotę 27 396 633,2 tys. zł, z tego 3 780 870,2 tys. zł ze środków budżetu państwa i 23 615 763 tys. zł z budżetu środków europejskich.

W ramach I filara Wspólnej Polityki Rolnej (dalej: WPR) wydatkowano 17 026 747,2 tys. zł³⁹ (w 2021 r. – 15 138 980,1 tys. zł, tj. o 1 887 767,1 tys. zł mniej niż w 2022 r.), z tego: 16 525 353,1 tys. zł z budżetu środków europejskich – wydatki refundowane z EFRG (w 2021 r. – 14 975 412,2 tys. zł, tj. o 1 549 940,9 tys. zł mniej niż w 2022 r.) oraz 501 394,1 tys. zł z budżetu państwa, jako współfinansowanie krajowe (w 2021 r. – 163 567,9 tys. zł, tj. o 337 826,2 tys. zł mniej niż w 2022 r.), z tego na:

- płatności bezpośrednie – 16 184 526,1 tys. zł, w tym na:
 - Jednolitą Płatność Obszarową (JPO) – 6 412 148,5 tys. zł,
 - płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska – 4 318 305,4 tys. zł,
 - wsparcie związane z produkcją – 2 352 980,7 tys. zł;
- Uzupełniające Płatności Obszarowe (UPO) – 325 922,5 tys. zł;
- wspólną organizację rynku owoców i warzyw – 19 215,3 tys. zł na fundusze operacyjne dla organizacji producentów;

³⁹ Dane o realizacji wydatków na WPR zaprezentowano na podstawie sprawozdań sporządzonych zgodnie z § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 24 listopada 2017 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 2235).

- działania związane z interwencją na rynkach rolnych – 497 083,3 tys. zł, w tym na:
 - programy dla szkół w zakresie dostarczania dzieciom owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych – 228 254,2 tys. zł,
 - nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów jabłek i świń – 205 907,8 tys. zł,
 - specjalną pomoc dla pszczelarstwa – 42 323,4 tys. zł.

Ponadto wydatkowano 743,8 tys. zł na VAT z tytułu niektórych kosztów poniesionych w ramach pomocy na programy dla szkół.

(akta kontroli str. 1359, 1518)

Zastępca Prezesa ARiMR wyjaśnił, że wydatkowanie wyższej kwoty środków finansowych w ramach I filara WPR w 2022 r., tj. wydatkowania środków z funduszu europejskiego EFRG oraz wydatków z budżetu państwa w porównaniu z rokiem 2021 wynikało głównie z:

- zastosowania wyższego kursu walutowego ogłoszonego przez Europejski Bank Centralny na dzień 30 września danego roku, którego dotyczyła płatność tj. odpowiednio dla kampanii kurs za 1 euro: w roku 2021 – 4,6197 zł, w roku 2022 – 4,8483 zł;
- wyższej dostępnej koperty finansowej na płatności obszarowe w 2022 r. (w euro);
- wzrostu dostępnej koperty na płatność niezwiązaną do tytoniu w 2022 r.;
- realizacji nowego mechanizmu uzupełniających płatności podstawowych w 2022 roku;
- realizacji dodatkowych nadzwyczajnych płatności związanych z zapobieganiem zakłóceniom i sytuacjom kryzysowym na rynku dla producentów jabłek i świń.

(akta kontroli str. 4012-4014)

W ramach PROW 2014–2020 (II filar WPR) w 2022 r. złożonych zostało 999 522 wnioski o przyznanie pomocy, zawarto umowy i wydano decyzje w liczbie 709 400 sztuk oraz zrealizowano 1 640 224 płatności na kwotę 10 035 455,3 tys. zł⁴⁰ (w 2021 r. – 9 162 474,9 tys. zł, tj. o 872 980,4 tys. zł mniej, niż w 2022 r.), z tego 6 833 113,6 tys. zł z budżetu środków europejskich – wydatki refundowane z EFRROW (w 2021 r. – 5 894 398,2 tys. zł, tj. o 938 715,4 tys. zł mniej niż w 2022 r.) oraz 3 202 341,7 tys. zł z budżetu państwa, jako współfinansowanie ze środków krajowych (w 2021 r. – 3 268 076,7 tys. zł, tj. o 65 735 tys. zł więcej, niż w 2022 r.).

Na mocy umowy zawartej 30 lipca 2019 r. pomiędzy Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Bankiem Gospodarstwa Krajowego (dalej: BGK) został utworzony Fundusz Gwarancji Rolnych finansowany ze środków PROW 2014–2020. Celem jego powołania i funkcjonowania było wsparcie gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego w dostępie do finansowania poprzez zwiększenie możliwości uzyskania komercyjnych źródeł finansowania inwestycji planowanych przez te podmioty. W ramach tego Funduszu, BGK (za pośrednictwem banków kredytujących) przyznawał gwarancje stanowiące zabezpieczenie do 80% kwoty niespłaconego kapitału kredytu inwestycyjnego lub obrotowego, udzielonego przez bank kredytujący przedsiębiorcom działającym w sektorze rolnym, oraz udzielał dopłat do oprocentowania kredytów obrotowych. Limit środków EFRROW przeznaczonych na ww. cel wyniósł 119 000 tys. euro (łączy limit uwzględniający środki krajowe wyniósł 68 600 tys. euro).

⁴⁰ Kwota z uwzględnieniem instrumentów finansowych w formie Funduszu Gwarancji Rolnych w ramach PROW 2014–2020.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. Bank Gospodarstwa Krajowego złożył do ARiMR sześć wniosków o płatność na kwotę 428 048 tys. zł, w tym w 2022 r. dwa na kwotę 209 198 tys. zł, które ARiMR pozytywnie zweryfikowała i zrealizowała.

Płatność w kwocie 209 198 tys. zł na rzecz Banku Gospodarstwa Krajowego stanowiła 38% limitu środków przeznaczonych na Fundusz Gwarancji Rolnych (119 000 tys. euro).

(akta kontroli str. 1642)

Zastępca Prezesa ARiMR wyjaśnił, że w zakresie PROW 2014-2020 wyższe wydatki w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. wynikały między innymi z:

- wyższej realizacji płatności w ramach działania *M6 Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej* oraz działania *M16 Współpraca*;
- wyższej realizacji płatności w ramach działania *M7 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* realizowanych w całości ze środków EFRROW.

Ponadto Zastępca Prezesa ARiMR poinformował, że „*płatności dla działania ONW z kampanii 2022 roku były realizowane z dodatkowego budżetu okresu przejściowego EIO, finansowanego w 100 % ze środków EFRROW. W związku z powyższym, udział środków EFRROW w ogólnej kwocie zrealizowanych płatności w 2022 roku był wyższy w stosunku do zrealizowanych płatności w 2021 roku.*”⁴¹

(akta kontroli str. 4012-4015)

W ramach PROW 2014–2020, wykorzystanie limitu środków EFRROW na 2019 r. zgodnie z zasadą $n+3$ ⁴² w wysokości 1 118 962,4 tys. euro zostało zrealizowane w ponad 100%, natomiast płatności w kwocie 933 458,9 tys. euro zrealizowane ponad wymagany limit stanowiły wydatki na poczet wykorzystania limitu środków EFRROW na rok 2020.

(akta kontroli str. 558, 1618)

W ramach priorytetów 1-3 i 5-7 PO Ryby 2014–2020 wdrażanych przez Agencję oraz Instytucję Zarządzającą w ramach priorytetu 7, w 2022 r. złożonych zostało 2071 wniosków o przyznanie pomocy, podpisano 888 umów oraz zrealizowano 1505 płatności na kwotę 272 396,8 tys. zł, z tego 204 567,5 tys. zł z budżetu środków europejskich (wydatki refundowane z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego – dalej: EFMR) oraz 67 829,3 tys. zł z budżetu państwa, jako współfinansowanie ze środków krajowych.

W ramach PO Ryby 2014–2020 zrealizowano płatności na kwotę 334 430,7 tys. zł (w 2021 r. – 367 558 tys. zł, tj. o 33 127,3 tys. zł więcej, niż w 2022 r.), z tego 257 296,3 tys. zł z budżetu środków europejskich – wydatki refundowane z EFMR (w 2021 r. – 282 289,6 tys. zł, tj. o 24 993,3 tys. zł więcej niż w 2022 r.) oraz 77 134,4 tys. zł z budżetu państwa, jako współfinansowanie ze środków krajowych (w 2021 r. – 85 268,4 tys. zł, tj. o 8 134 tys. zł więcej, niż w 2022 r.).

(akta kontroli str. 1642, 1746-1747)

Zastępca Prezesa ARiMR wyjaśnił, że w zakresie PO Ryby 2014-2020 mniejsze wydatki w 2022 r. w stosunku do 2021 r. wynikały między innymi „*z zakłóceń rynku spowodowanych prowadzoną przez Rosję wojną napastniczą przeciwko Ukrainie i jej wpływem na łańcuch dostaw produktów rybołówstwa i akwakultury. Wsparcie w*

⁴¹ Działanie ONW - płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami; EIO - Europejski Instrument Odbudowy

⁴² Zgodnie z zasadą $n+3$ Komisja Europejska automatycznie anuluje część zobowiązania budżetowego, która nie zostanie wykorzystana do końca trzeciego roku następującego po roku, w którym podjęto zobowiązanie budżetowe.

ramach mechanizmów wojennych w zakresie akwakultury, rybołówstwa śródlądowego, a także armatorów statków rybackich i zakładów przetwórstwa produktów rybnych zostało uruchomione z końcem 2022 roku w ramach działania 5.3 Środki dotyczące obrotu. W związku z powyższym płatności na rzecz beneficjentów ww. działania były zrealizowane w I kw. 2023 rok.

Jednocześnie informuję, że w 2021 roku były realizowane dodatkowo wydatki związane z epidemią Covid -19 m.in. w działaniu 2.8 Środki dotyczące zdrowia publicznego.”

(akta kontroli str. 4012-4015)

Wykorzystanie limitu środków EFMR na 2019 r. zgodnie z zasadą n+3 w ramach PO Ryby 2014–2020 w wysokości 73 238,7 tys. euro zostało zrealizowane w ponad 100%, natomiast wydatki w kwocie 24 879,9 tys. euro zrealizowane ponad wymagany limit stanowiły wydatki na poczet wykorzystania limitu środków EFMR na rok 2020.

(akta kontroli str. 557, 1618)

Szczegółowym badaniem objęto 30 płatności zrealizowanych przez ARiMR w ramach budżetu środków europejskich w łącznej kwocie 235 534,5 tys. zł, tj. 1% łącznej kwoty wydatków z budżetu środków europejskich zrealizowanych przez Agencję w 2022 r. w ramach I filara WPR, PROW 2014–2020 i PO Ryby 2014–2020 (23 615 763 tys. zł).

Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów dotyczących zrealizowanych przez Agencję wydatków z wyżej wymienionych tytułów. Dobór próby był celowy, według najwyższych kwotowo wydatków i udziału wydatków poniesionych z budżetu środków europejskich w 2022 r. w ramach I filara WPR, PROW 2014–2020 i PO Ryby 2014–2020 wynoszących odpowiednio 70%, 28,9%, 1,1%.

Było to 20 płatności z I filara WPR na łączną kwotę 41 281,7 tys. zł stanowiącą 0,2% zrealizowanych w 2022 r. wydatków z budżetu środków europejskich w ramach tego filaru (16 525 353,1 tys. zł), osiem najwyższych płatności z PROW 2014–2020 na łączną kwotę 179 026,4 tys. zł stanowiącą 2,6% zrealizowanych w 2022 r. wydatków z budżetu środków europejskich w ramach tego Programu (6 833 113,6 tys. zł) i dwie najwyższe płatności z PO Ryby 2014–2020 na kwotę 15 226,3 tys. zł stanowiącą 5,9% zrealizowanych w 2022 r. wydatków z budżetu środków europejskich w ramach tego Programu (257 296,3 tys. zł).

Płatności podlegające finansowaniu z budżetu Unii Europejskiej dokonywane były prawidłowo. Ich realizacja następowała – w przypadku środków na realizację WPR zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej, a w przypadku środków na PO Ryby 2014–2020 – zgodnie z art. 188 ufp. Zbadane płatności dokonywane były zgodnie z procedurami wewnętrznymi Agencji.

(akta kontroli str. 582-602)

Na koniec 2022 r. należności brutto ARiMR z tytułu realizacji zadań w ramach programów finansowanych z udziałem środków UE wyniosły 2 089 670,3 tys. zł i były niższe o 6 347 799,7 tys. zł (tj. o 75,2%) w porównaniu do stanu na koniec 2021 r. (8 437 470 tys. zł). Należności na koniec 2022 r. obejmowały należności w ramach: WPR – 1 842 561,8 tys. zł (w 2021 r. – 8 224 097,5 tys. zł), funduszy strukturalnych 2004–2006 – 117 002,6 tys. zł (w 2021 r. – 113 782,3 tys. zł), Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007–2013 – 103 766,2 tys. zł (w 2021 r. – 76 423,3 tys. zł), programu przedakcesyjnego SAPARD – 13 158,5 tys. zł (w 2021 r. – 12 918,8 tys. zł) oraz PO Ryby 2014–2020 – 13 181,2 tys. zł (w 2021 r. – 10 248,1 tys. zł).

Na koniec 2022 r. Agencja dokonała odpisów aktualizujących należności w kwocie 1 905 917,1 tys. zł. Po uwzględnieniu tych odpisów, stan należności netto z ww. tytułów na 31 grudnia 2022 r. wyniósł 183 753,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 12, 603-608)

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. należności wymagalne od grup producentów owoców i warzyw dla Agencji wyniosły 1 068 289,4 tys. zł (kwota główna), w tym z następujących tytułów:

- naruszenia zobowiązań niezbywania i nieudostępniania inwestycji objętych pomocą finansową,
- uniemożliwienia przeprowadzenia kontroli na miejscu w zakresie zobowiązań,
- cofnięcia wstępnego uznania w związku z niespełnieniem kryteriów uznania za grupę producentów owoców i warzyw,
- stworzenia sztucznych warunków do uzyskania pomocy finansowej,
- stwierdzenia nieważności decyzji o wstępnym uznaniu,
- zrealizowania inwestycji po okresie rozliczeniowym,
- braku dostosowania inwestycji do wielkości produkcji owoców i warzyw uzyskanej w ostatnim roku realizacji planu dochodzenia do uznania,
- stwierdzenia przez Krajową Administrację Skarbową występowania powiązań pomiędzy członkami grupy producentów owoców i warzyw,
- nieuzyskania statusu uznanej organizacji producentów po zakończeniu realizacji planu dochodzenia do uznania (odmowa uznania za organizację lub brak złożenia wniosku o uznanie za organizację),
- stwierdzenia niespełnienia kryteriów uznania za organizację producentów w ramach postępowania stwierdzającego nieważność decyzji o uznaniu.

W ww. kwocie były również należności w wysokości 94 176,8 tys. zł⁴³, ustalone w wyniku negatywnej weryfikacji ex post wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach planu działań naprawczych⁴⁴ z tytułu zawyżenia wartości inwestycji, uwzględnienia w wartości produkcji sprzedanej kosztów transportu zewnętrznego oraz stwierdzenia sztucznych warunków do otrzymania pomocy finansowej. Należności te wynikały z decyzji wydanych w trybie wznowienia postępowania lub wydanych na podstawie art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Do podjęcia działań naprawczych stroną polską zobowiązała Komisja Europejska na skutek poczynionych w latach 2012–2014 ustaleń audytów Europejskiego Trybunału Obrachunkowego oraz Komisji Europejskiej (KE) w mechanizmie pomocy finansowej wstępnie uznanym grupom producentów owoców i warzyw oraz ze względu na nieprzyjęcie przez KE przedstawionych przez stroną polską argumentów i podtrzymanie stanowiska KE w zakresie prowadzenia niewystarczających kontroli.

Plan działań naprawczych w mechanizmie pomocy dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw został opracowany przez ARiMR wspólnie z MRiRW. Zgodnie z ww. Planem dyrektorzy oddziałów regionalnych ARiMR zostali zobowiązani do przeprowadzenia rekontroli oraz postępowań wyjaśniających „ex post”, celem weryfikacji prawidłowości przyznania pomocy finansowej.

Ogółem w ramach mechanizmu pomocy wstępnie uznanym grupom producentów owoców i warzyw w latach 2005–2020 wypłacona została kwota 7,9 mld zł.

⁴³ Kwota 94 176,8 tys. zł to stan należności na dzień 31 grudnia 2022 r. Ustalona w ramach planu działań naprawczych na podstawie decyzji kwota do zwrotu wyniosła 101 000,5 tys. zł.

⁴⁴ „Plan działań naprawczych w mechanizmie pomocy finansowej dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw”, realizowany przez Polskę od grudnia 2014 r., dotyczył podmiotów, które uzyskały status wstępnie uznanej grupy producentów począwszy od 1 stycznia 2009 r.

W sprawie wszczynania od 2021 r. postępowań administracyjnych w przedmiocie ustalenia kwoty należnie lub nadmiernie pobranych środków finansowych przyznanych i wypłaconych grupom producenckim, Dyrektor Departamentu Rynków Rolnych w ARiMR wyjaśniła, że „Zgodnie z założeniami Planu działań naprawczych, podstawę do wszczęcia postępowania w przedmiocie ustalenia kwoty środków nienależnie pobranych miały stanowić prawomocne decyzje wydane w trybie wznowieniowym, przyznające pomoc finansową w mniejszej wysokości niż decyzje pierwotne. W ww. sprawach wznowieniowych zakończonych niekorzystnymi wyrokami Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, ARiMR złożyła skargi kasacyjne do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Jednak termin rozpoznania ww. skarg kasacyjnych w rzeczywistości okazał się dłuższy niż przewidywano w okresie ich składania do NSA. Powyższe znacznie oddalało moment zakończenia postępowań administracyjnych w przedmiocie przyznania pomocy finansowej prowadzonych w trybie wznowienia postępowania (i uzyskania waloru prawomocności), a także zwiększało ryzyko przedawnienia uprawnień do wydania decyzji w przedmiocie ustalenia kwot środków nienależnie pobranych. W związku z tym dokonano ponownej analizy akt spraw i w 2021 r. wszczęto – na podstawie dowodów zgromadzonych już przez ARiMR – postępowania w sprawie ustalenia kwoty do zwrotu w sprawach, które równoległe procedowane są przez organy ścigania. Decyzja kierownictwa ARiMR miała na celu prawidłowe i zgodne z przepisami prawa realizowanie zadań w zakresie ustalenia kwot środków nienależnie pobranych oraz niedopuszczenia do przedawnienia roszczeń z tytułu nienależnych płatności. Zakładano, iż takie postępowanie doprowadzi do szybszego wykonania obowiązku wynikającego z prawa UE, tj. wpisu tych grup do Księgi Dłużników. Mając powyższy problem na uwadze przyjęto założenie, że wszczęcie postępowania w sprawie ustalenia kwoty środków nienależnie pobranych nie w każdym przypadku musi być uzależnione od wyeliminowania z obrotu prawnego decyzji administracyjnej, na podstawie której przyznano i wypłacono środki. Taki pogląd został, np. sformułowany w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 12 sierpnia 2016 r., sygn. akt II GSK 568/15). Reasumując, w związku ze zidentyfikowaniem powyższych ryzyk i wskazanymi powyżej okolicznościami wynikającymi z postępowań kontrolnych oraz biorąc pod uwagę ścieżkę postępowania wskazaną w powyższym orzecznictwie, w 2021 r. podjęto działania, mające na celu realizowanie zadań w zakresie ustalania kwot środków nienależnie pobranych. Podejmowane działania służyły przede wszystkim niedopuszczeniu do przedawnienia roszczeń z tytułu nienależnych płatności”.

Dyrektor Departamentu Rynków Rolnych w ARiMR wyjaśniła również, że „dotychczas wydanych przez WSA rozstrzygnięć w 3 przypadkach skargi grup producentów zostały oddalone, w 3 przypadkach sąd uwzględnił skargę grupy na decyzję Prezesa ARiMR i uchylił decyzje obu instancji lub II instancji. Powyższe rozstrzygnięcia nie są prawomocne. Dla 6 spraw brak rozstrzygnięć WSA. W ww. rozstrzygnięciach sądowych, WSA w Warszawie w różny sposób podszedł do interpretacji przepisów dotyczących przedawnienia możliwości dochodzenia roszczeń przez ARiMR, co skutkowało wydaniem w części spraw wyroków oddalających skargi grup producentów i w części orzeczeń uchylających decyzje organów administracyjnych ARiMR”.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że niezależnie od powyższych działań, w odniesieniu do należności ustalonych w trybie art. 29 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zachodzi ryzyko ich przedawnienia.

(akta kontroli str. 2260-2281, 2319-2324, 2408-2412, 2415-2419)

Kwota zobowiązań z tytułu realizacji programów z udziałem środków UE na koniec 2022 r. wyniosła łącznie 240 498,5 tys. zł i była niższa o 1 130 201,5 tys. zł (tj. o 82,4%) od zobowiązań na dzień 31 grudnia 2021 r. (1 370 700 tys. zł). Dyrektor Departamentu Księgowości w ARiMR wyjaśniła, że „(...) spadek stanu zobowiązań w ramach EFRG, dotyczący w szczególności spadku stanu zobowiązań w zakresie rozrachunków z beneficjentami, ujętych w ewidencji księgowej na dzień 31.12.2022 r., wynikał ze znacznie mniejszej niż w roku ubiegłym ilości dowodów źródłowych przekazanych przez jednostki autoryzujące w grudniu 2022 r., których realizacja płatności zgodnie z obowiązującymi procedurami nastąpiła w miesiącu styczniu 2023 r.”

Wszystkie zobowiązania Agencji z tytułu programów realizowanych z udziałem środków UE były zobowiązaniami krótkoterminowymi i nie były wymagalne.

(akta kontroli str. 9-10, 16-18, 603-605)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego w 2022 r. przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W realizacji zadań ustawowych, związanych z funkcjonowaniem ARiMR oraz współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej nie stwierdzono nieprawidłowości. Rzetelnie dokonywano zmian planu finansowego, prawidłowo prowadzono czynności w celu wyegzekwowania zaległych należności. Wydatki realizowane w Agencji ponoszone były prawidłowo, zgodnie z obowiązującym prawem, celowo i gospodarnie.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez ARiMR następujących sprawozdań:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2022 r. planu finansowego agencji wykonawczej (Rb-40) za IV kwartał 2022 r.;
- z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb-35) za IV kwartał 2022 r.;
- z wykonania wydatków w układzie zadaniowym za 2022 r. (Rb-BZ2);
- o stanie należności i wybranych aktywów finansowych za IV kwartał 2022 r. (Rb-N);
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał 2022 r. (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 3455-3544)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania sporządzane były prawidłowo, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

V. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴⁵ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 21 kwietnia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Kontrolerzy:
Izabela Piotrowska
główny specjalista kp.

p.o. Dyrektor
Marek Adamiak

/-/

/-/

Artur Witek
główny specjalista kp.

/-/

⁴⁵ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Na podstawie art. 35c ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623) w powyższym tekście dokonano sprostowania oczywistych omyłek pisarskich poprzez:

- 1) na str. 26 w 20 wierszu od dołu zastąpienie wyrazów „zrealizowano 1 640 224 płatności” wyrazami „zrealizowano płatności dla 1 640 224 operacji”;
- 2) na str. 26 w drugim wierszu od dołu zastąpienie liczby „119 000” liczbą „75 719,7”;
- 3) na str. 26 w pierwszym wierszu od dołu zastąpienie liczby „68 600” liczbą 119 000”.

Warszawa, 12 maja 2023 r.

Kontroler
Izabela Piotrowska
Główny specjalista k.p.

/-/